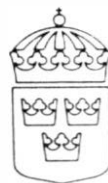

Motion till riksdagen

1988/89:N15

av Per Gahrton (mp)

med anledning av prop. 1988/89:60 om kontroll genom teknisk provning och om mätning

Mot.
1988/89
N15-20

Nej till EG-anpassning på miljöns och hälsans bekostnad

I regeringens proposition 1988/89:60 föreslås en ny lag om kontroll genom teknisk provning och mätning, samt riksdagens godkännande av en EFTA-konvention om ömsesidigt godtagande av provningsresultat, m.m.

Ja till internationellt samarbete för bättre miljöskydd

Miljöpartiet de gröna ställer sig positivt till internationellt samarbete i syfte att stärka skyddet för människors, djurs eller växters liv och hälsa och en god miljö. Vi har heller inget emot en praktisk anpassning mellan olika länders tekniska standarder så länge detta inte indirekt medför risk för försämrat miljö- och hälsoskydd.

Tyvärr är det uppenbart att regeringens proposition icke alls är föranledd av något behov av förstärkt internationellt samarbete i syfte att stärka skyddet för miljö och hälsa; i stället har förslaget tillkommit enbart som ett led i strävan att inför en åsyftad EG-anpassning undanröja s.k. tekniska handelshinder. Eftersom det är uppenbart att förslagen endast utgör ett första steg på vägen mot uppluckring av det svenska konsument- och miljöskyddet yrkar miljöpartiet de gröna avslag på propositionen och hemställer om förnyad utredning med en klar och detaljerad redogörelse för vilka praktiska anpassningar av tekniska standarder som kan ske utan risk för menliga effekter på konsument- och hälsoskydd.

Nej till försämrat miljö- och hälsoskydd

Regeringens grundsyn på det omfattande regelverk som syftar till att göra varor riskfria, hälsoriktiga och miljötrygga präglas tyvärr av ett kommersiellt betraktelsesätt. Det heter t. ex. att den "förhandskontroll som görs av farliga produkter" framför allt har "betydelse ur handelshindersynpunkt" (s. 11).

Formellt handlar propositionen endast om *formerna* för produktkontroll. Men, som utredaren framhåller och regeringen bekräftar, för att harmonisering av produktkontrollens former skall vara meningsfull gäller att "produktkraven måste vara harmoniserade mellan länderna" (prop. s. 15). Det heter också uttryckligen i propositionen att "en allmän utgångspunkt måste vara att svenska produktkrav i möjligaste mån skall harmoniseras med dem som gäller i Västeuropa".

Alltså: Utgångspunkten är inte att harmonisera produktkrav för att stärka

miljö-, hälso- och konsumentskydd, utan att harmonisera produktkrav för att rasera s.k. handelshinder. De kvalitativa aspekterna ges genom § 27 i den föreslagna lagen en andrarangsposition. Konsumentverket och KF har i remissyttranden varnat för att resultatet "blir säkerhetskrav på en lägre nivå än den svenska". Vi instämmer i dessa farhågor liksom i påpekandet att de standardiseringsorgan som enligt propositionen skall få ökad makt domineras av näringslivsintressen.

Miljöpartiet de gröna kan inte godta harmonisering av produktkrav om det inte garanteras att syftet och resultatet är att stärka miljö- och hälsoskyddet.

Nej till privatisering av produktkontrollen

Det erkänns i propositionen att "inom EG kan man se en medveten strävan att begränsa de offentligrättsliga inslagen i sådan provning och kontroll som föregår marknadsföring av produkter – – statlig generell 'förhandskontroll' innan produkterna förs ut på marknaden skall undvikas".

I Sverige har tendensen på senare år varit den motsatta. Under trycket av en växande miljörörelse har de centrala kontrollinstanserna (livsmedelsverket, kemikalieinspektionen etc.) i allt större utsträckning funnit lämpligt att själva genomföra produktkontroller i stället för att enbart lita till företagens egna uppgifter. Fall av direkt felinformation från företagen har förekommit.

Trots detta föreslår regeringen nu en svensk anpassning till EG:s principer! Detta skall bl.a. ske genom ett ackrediteringssystem, som i praktiken innebär att storföretagens egna laboratorier i ökad utsträckning skall godtas som provningsanstalter. Dessutom skall gälla att alla produkter som provats vid sålunda "ackrediterade" laboratorier var som helst inom EFTA/EG-området automatiskt skall betraktas som godkända för marknadsföring i Sverige. Någon självständig svensk ytterligare kontroll får enligt propositionen icke ske. De undantag som beskrivs i § 27 i den föreslagna lagen och konventionens art. 3.2 ändrar inte helhetsbilden, eftersom de begränsas av art. 3.3 som fastslår att miljögrundade undantag inte får "innebära någon förtäckt begränsning av handeln".

Liksom rikskontrollverket motsätter sig miljöpartiet de gröna regeringens förslag att offra etablerade och beprövade svenska offentliga kontrollmetoder för ett internationellt samarbete som enbart syftar till att underlätta handel, men icke på något sätt motiveras med behovet av internationellt samarbete för bättre miljö- och hälsoskydd.

Nej till ökat hemlighetsmakeri

Den förskjutning enligt EG-modell av produktkontrollen från offentligrättsligt reglerade myndigheter till privata "ackrediterade" storföretagslaboratorier som regeringen föreslår riskerar, utöver riskerna för kvalitetsförsämringar, att leda till minskad offentlig insyn i kontrollverksamheten. Medan trenden i Sverige under trycket av den växande miljörörelsen nu går mot ökad offentlighet kring kontrollmetoder och kontrollresultat, skulle regeringens förslag medföra det motsatta, vilket tydligt framgår av förslaget till sekretessregler (§ 20). I en tid då lex Bratt vållar intensiv debatt och en ny utredning tillsatts om ökad offentlighet också om storföretagens inre liv,

föreslår alltså regeringen här ökat hemlighetsmakeri! Detta kan miljöpartiet de gröna inte godta.

Mot. 1988/89
N15

Nej till domsrätt för EG-domstolen över svenska miljöregler

En olöst punkt i propositionen är frågan om hur tvister skall lösas. Ett förslag läggs fram om tvistelösning mellan EFTA-stater. Men propositionens uttalade syfte är att förslaget skall utgöra underlag för EG-harmonisering. Inom EG är det EG-domstolen som avgör tvister, t.ex. om en nationell särregel kan godkännas som miljöskyddsregel enligt § 27 eller underkännas som förtäckt handelshinder. Sveriges Mekanstandardisering frågar i remissyttrande: Kommer EFTA-länderna att godta beslut i EG-domstolen där man inte har säte? Frågan är motiverad, inte minst sedan statssekreterare Carl Johan Åberg offentligt har sagt att han anser att EG-domstolen på något sätt bör få jurisdiktion också i Sverige. Detta kan miljöpartiet de gröna inte godta. Beslutsbefogenheter som tillkommer Sveriges riksdag och regering kan inte utan grundlagsändring överföras till internationellt överstatligt organ.

Nej till urholkning av den svenska arbetsmiljölagen

Arbetarskyddsstyrelsen påpekar i remissyttrande att ett bifall till propositionen nödvändiggör ändringar i arbetsmiljölagen. Det har i regeringens EG-proposition i våras påpekats att svenska arbetsmiljöförhandlingar eventuellt inte är förenliga med EG-anpassning. Bakgrunden är EG-synen på ansvar, som i högre grad än den svenska synen kopplar ansvar till produkttillverkaren än till arbetsgivaren. Hur skall svenska fackföreningar på sedvanligt sätt kunna förhandla om arbetsmiljöfrågor om ansvaret inte längre ligger hos företaget utan hos en avlägsen maskintillverkare? I propositionen sägs: "För att undvika missförstånd vill jag framhålla att ett utvidgat EFTA/EG-samarbete inom området kontroll genom teknisk provning inte *behöver* (kursiv här) påverka Sveriges möjligheter att upprätthålla regler till skydd för arbetsmiljön."

I denna mening avslöjas följande:

- Det är inte tal om att propositionens förslag skulle leda till bättre arbetsmiljö.
- Det är bara tal om att det inte är nödvändigt att förslagen leder till sämre arbetsmiljö.
- Men det finns ingen absolut garanti för att så trots allt inte blir fallet; *propositionen erkänner att dess förslag kan leda till sämre arbetsmiljö!*

Detta kan miljöpartiet de gröna inte acceptera. Vår strävan är internationellt samarbete för att förbättra arbetsmiljön, inte för att försämma den.

Ja till nordiskt samarbete om produktkontroll

I propositionen ges en redogörelse för det nordiska samarbetet kring produktkontrollen. Här föreslås ingen lagstiftning. Grundtanken är att likheten mellan länderna gör att ett mer flexibelt samarbetsmönster överlag är till fyllst. Det heter i propositionen att "avvägningen mellan hänsyn till fri

varuhandel och hänsyn till säkerhet, hälsa, miljö- och konsumentskydd m.m. normalt inte bör ge upphov till svårigheter på grund av den stora överensstämmelse som finns i de nordiska ländernas syn på dessa frågor".

Miljöpartiet de gröna instämmer i dessa synpunkter. Det nordiska samarbetet bygger på två fundament som fördelaktigt skiljer det från EG-samarbetet:

1) Det nordiska samarbetet sker mellan länder som i stort sett genomgått en likartad social och teknisk utveckling; det medför att harmoniseringar av regelverk inte behöver medföra väsentliga påtvingade förändringar från någon stats sida.

2) Det nordiska samarbetet har företrädesvis en funktionell karaktär och sker i flexibla former, utan formaliserad överstatlighet, vilket gör att motsättningen mellan nordiskt samarbete och nationellt eller regionalt självstyre blir minimal.

Miljöpartiet de gröna kan således godta regeringens redogörelse för det nordiska samarbetsprogrammet för undanröjande av tekniska handels hinder.

Hemställan

Mot bakgrund av ovanstående hemställs

1. att riksdagen avslår proposition 1988/89:60 vad avser godkännande av konventionen mellan EFTA-länderna om ömsesidigt godtagande av provningsresultat och bevis om överensstämmelse samt protokollet rörande tillämpningen av konventionen avseende furstendömet Liechtenstein,

2. att riksdagen avslår proposition 1988/89:60 vad avser förslaget till lag om kontroll genom teknisk provning och mätning,

3. att riksdagen avslår proposition 1988/89:60 vad avser riktlinjerna för statens mät- och provrads verksamhet, organisation och finansiering,

4. att riksdagen godkänner regeringens redogörelse för genomförandet av det nordiska samarbetsprogrammet för undanröjande av tekniska handelshinder,

5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om behovet av en förnyad utredning om internationellt samarbete rörande kontroll genom teknisk provning och mätning med huvudsyftet att stärka skyddet för miljö och hälsa.

Stockholm den 12 december 1988

Per Gahrton (mp)